

Exercici 2

[4 punts]

Anàlisi d'una escena d'una obra del llistat de lectures de referència

L'estudiant ha de respondre les tres preguntes que se li fan (a, b i c) en l'espai que se li ofereix. No es penalitzarà l'estudiant si no empra la totalitat de l'espai que se li ofereix a continuació de cada pregunta, mentre respongui la pregunta. Al tractar-se d'un comentari lliure, la pregunta ha de corregir-se en el seu conjunt, però es valorarà que respongui tot el que se li demana a cada pregunta. Les preguntes a) i c) valen 1 punt i la b) val 2 punts perquè es demana comentar més aspectes de l'escena.

FORMACIOMIRO.COM
PART D'UN EXAMEN OFICIAL

Si l'estudiant esmenta alguna cosa no preguntada però correcta, es valorarà positivament i es pot augmentar la puntuació d'aquella pregunta, sempre i quant no superi la puntuació màxima que li correspon.

Si no respon la totalitat del que se li pregunta a cadascuna de les preguntes, es pot descomptar 0,25 punts per cada ítem no respost.

La pregunta a) es valorarà amb 1 punt si l'alumne és capaç de descriure què es llegeix a l'escena en qüestió, i de situar l'escena en el conjunt de l'obra.

L'alumnat hauria de dir que a l'escena (el tercer acte i últim de l'obra) Adela és frenada per Martirio quan a la nit va d'amagat a trobar-se amb Pepe. Veiem com Martirio s'engeloseix de la relació d'amants que tenen Pepe el Romano i Adela. En aquesta escena Adela afirma que està disposada a ser l'amant de Pepe i Martirio està disposada a impedir-li-ho. Pel que fa a situar l'escena dins el conjunt de l'obra, l'alumnat pot dir que Martirio és un dels personatges més complexos de l'obra ja que la seva mare, Bernarda, va posar fi a la relació que ella tenia amb Enrique Humanes, i això va provocar que no trobés sentit a la vida i el busqués en l'amor de Pepe. Martirio és qui descobreix la relació entre Pepe i Adela, i fa que Adela finalment se suïcidi, fent-li creure que Bernarda ha matat Pepe d'un tret.

La pregunta b) es valorarà amb 2 punts si l'alumne és capaç de descriure el tema, conflicte i personatges de l'obra, la situació que planteja l'escena, i si l'escena en qüestió fa un tractament realista o simbòlic dels personatges que hi apareixen.

L'alumnat pot dir que el tema és el conflicte entre autoritat i llibertat; l'autoritarisme que mostra Bernarda Alba, que després de la mort del seu marit exigeix que les filles facin un dol exageradament llarg. Aquesta repressió que imposa xoca amb el desig de llibertat de les filles. El conflicte és l'enfrontament de les filles a l'autoritat de Bernarda. La situació dramàtica que observem a l'escena és la de l'enfrontament entre Adela i Martirio per un home, Pepe el Romano. L'alumnat hauria de descriure tots els personatges que apareixen a l'obra i definir-los breument, explicant amb més detall els més importants. L'alumnat pot dir que Bernarda és tirànica i despòtica, i com a tal, fa un ús reiterat de paraules prescriptives, i es recolza sobre el bastó (símbol de poder). Pel que fa a Angustias, gràcies als seus diners pot casar-se amb Pepe el Romano, però després de quaranta anys ja no queden en ella passions ni alegries i el seu desig màxim és sortir de la casa i del poder de la seva mare. Pel que fa a Magdalena i Amelia, són les dues germanes més submises, i han acceptat el poder amb resignació. Martirio és el personatge més complex de tots. La seva mare va frustrar les seves noces i sent un ressentiment i una gelosia molt grans de la seva germana petita, Adela, ja que veu impotent com aquesta atreu Pepe el Romano. Adela és la més jove de totes. No està disposada a sotmetre's a la tirania materna i tot en ella és vitalisme. El seu desig de subversió i rebel·lió contra l'ordre establert la duren a la mort per suïcidi quan Martiri li faci creure que Bernarda ha matat Pepe d'un tret. Finalment, Poncia és la criada, i és classista. Pel que fa a si a l'escena en qüestió són tractats de manera realista o simbòlica, l'alumnat pot dir que són tractats de forma

principalment realista, però que també tenen una dimensió simbòlica. Ho hauria d'argumentar amb algun exemple, és a dir, en referència almenys, a un personatge concret. Per exemple, Adela, a l'escena (i a l'obra en general) encarna el desig de llibertat, i com a tal va vestida amb un vestit verd, el color del qual representa rebel·lia, desafiant la seva mare. La mare de Bernarda, María Josefa, que és boja, també encarna el desig de llibertat. Bernarda, el nom de la qual vol dir "la força de l'ós" sempre duu un bastó. Aquests elements simbòlics la fan representativa de l'autoritat.

La pregunta c) es valorarà amb 1 punt si l'alumne és capaç de dir quina forma dramàtica té l'escena en base a dos elements del text. L'alumnat hauria de dir que és un tipus de teatre que segueix les convencions del teatre realista, i que, per tant, la forma és realista, però que el realisme està carregat per una important dimensió simbòlica – els personatges també tenen una dimensió simbòlica, com ara Adela, que encarna el desig de llibertat – i que es defineix com a realisme poètic. Després ho hauria d'exemplificar en base a dos elements del text, que poden ser extrets del fragment, o de l'obra en general. Els elements que justifiquen que es tracta de teatre convencional o realista poden ser, per exemple, el fet que els personatges tenen noms i una psicologia ben definida, així com el fet que el llenguatge és emprat de forma referencial, sense ambigüitat, o sense mostrar una disjunció entre el llenguatge i la 'realitat'. De cara a justificar que es tracta d'un realisme poètic, l'alumnat hauria de mencionar, per exemple, un o dos dels símbols poètics que apareixen a l'obra (o al fragment de la prova, si és el cas). Aquests podrien ser l'aigua i la set, que fan referència al desig sexual; els colors blanc i negre, que representen la llibertat i la mort respectivament; el color verd del vestit d'Adela, que representa la rebel·lia; la calor, que intensifica la tensió dramàtica i modela el caràcter trist dels habitants de les terres seques i representa també la fatalitat dels personatges; el bastó de Bernarda; i els noms dels personatges, entre d'altres.

Si l'alumnat només comenta que l'obra és realista, i ho argumenta en base a dos elements del text, pot tenir la meitat del total de la puntuació de la pregunta (0,5 punts). Si diu que l'obra és realista, i ho argumenta en base un element del text, i a més a més diu que es tracta d'un realisme poètic, i també ho argumenta en base a un altre element del text, l'alumnat rebrà la màxima puntuació que correspon a aquesta pregunta (1 punt). Si ho argumenta en base a més exemples, la qual cosa no es requereix, es pot valorar positivament, tot i que la puntuació màxima atorgada a la pregunta c) no pot ser superior a 1 punt.